

Trump zet zijn voet in de Iraanse klem. En Europa capituleert voor de ayatollah's

Posted on 23 juni 2026 by Derk Jan Eppink

Amerika en Iran zitten in een 'vredesproces' dat lijkt op een kat en muisspel, waarbij de muis de kat des huizes op een dwaalspoor zet. De onderhandelingen tussen beide landen bereikten als eerste stap een Memorandum of Understanding (MoU) die eerder de naam 'Memorandum of Misunderstanding' (MoM) verdient. De rollen lijken omgekeerd. De Islamitische Republiek Iran blijft zich gedragen als eigenaar van de 'Straat van Hormuz', een aperte schending van internationaal recht, en zet daarbij het machtige Amerika voor schut terwijl de wereldeconomie bibbert.

Symboliek is vaak schone schijn. Vorige week tekende Trump het voorlopige akkoord met Iran in het paleis van Versailles, tijdens een lunch met de Franse president Macron. De MoU bestaat uit 14 punten, wat doet denken aan het 14-puntenplan uit 1918 van de Amerikaanse president Woodrow Wilson; als basis voor een vredesregeling in Europa na de Eerste Wereldoorlog. Veel werd verwerkt in het

'Verdrag van Versailles' van 1919; de nieuwe start voor het oude Europa. Dat verdrag dat zou uitlopen op een Tweede Wereldoorlog. Oppassen met Versailles! Niet alles wat schittert in spiegels, is écht.

Partij van God

Trump's 14-puntenplan struikelt al bij punt 1: 'een permanent einde op alle fronten, inclusief Libanon'. De laatste 2 woorden verschenen onder druk van Iran dat in Hezbollah een cruciale bondgenoot in Zuid-Libanon heeft. Deze 'partij van God' is 'trigger happy' en bestookt Noord-Israël voortdurend. Een cascade volgde. Hezbollah, geen partij bij het akkoord VS-Iran, beschiet Israël, evenmin partij bij het akkoord. Israël schiet, vanuit reflex, terug. Iran, dat 'Libanon' in het akkoord rommelde, wordt boos op Amerika dat wordt geacht Israël onder controle te houden.

Teheran dreigt daarop met afsluiting van de Straat van Hormuz, en chanteert de hele wereld. Trump krijgt de schuld want het 14-puntenplan garandeert 'de territoriale integriteit en soevereiniteit van Libanon'. Vervolgens krijgt Trump ruzie met de Israëlische premier Netanyahu. En dat is precies wat Iran beoogt. Over de terroristische handlangers van Iran – Hezbollah, Hamas en Houthi's – staat niets in het MoU.

Iran speelt schaak terwijl Trump achter een dambord zit

De rest van het MoU zit vol met punten waar, wederom, Amerikanen hun broek scheuren. Zo zegt artikel 2 dat de twee verdragspartijen zich 'moeten onthouden van bemoeienis met elkaars interne aangelegenheden'. Iran is wereldkampioen schending van mensenrechten en het uitvoeren van doodstraffen. Dat wordt gewoon 'verzwegen'. Het land is een religieus-ideologische dictatuur, en heeft in de vele duizenden jaren van zijn bestaan nooit een democratie gekend.

Amerika is met zijn 250 jaar (gefeliciteerd!) een nieuwkomer. Wie de geschiedenis van Iran/Perzië doorploegt ziet vele invasies van Grieken tot Romeinen, van Turken tot Arabieren en van Mongolen tot Afghanen. Iran overleefde al zijn veroveraars en speelt nu uit eigen repertoire een spelletje met Amerika.

De onderhandelingen zijn net begonnen in Zwitserland om, in 60 dagen na ondertekening van het MoU, een volwaardig verdrag te kunnen ondertekenen. In de woorden van Trump een 'final deal'. Er zijn hete hangijzers, zoals het permanent openhouden van de Straat van Hormuz – de strategische troef van Iran.

Er is ook lekkers voor het Iraanse bewind, zoals: een fonds van 300 miljard dollar voor wederopbouw en economische ontwikkeling, een einde van alle sancties, de onmiddellijke export van Iraanse olie (grotendeels naar China), en het vrijgeven van internationaal bevroren Iraanse tegoeden, circa 100 tot 120 miljard dollar; in de VS slechts 2 miljard dollar. Die gelden vloeien echter vooral naar de corrupte Iraanse elite.

Atoomwapens

Maar er is ook een prijs. Iran 'herbevestigt dat het geen atoomwapens zal aanschaffen of zelf produceren'. Reeds verrijkt uranium moet via de technologie van *downblending* minder verrijkt worden gemaakt, zodat het niet kan worden gebruikt voor atoomwapens. Het Internationale Atoom- en Energieagentschap (IAEA) in Wenen moet daarop toezien. Voor de VS is dit essentieel, maar is tegelijk het thema waar de islamitische republiek het liegen tot hoogste kunst heeft verheven. Vorig jaar juni heeft de Amerikaanse luchtmacht een grote aanval uitgevoerd met 'bunker busters' om opslagplaatsen van hoger verrijkt uranium op te blazen.

Iran moet tevreden zijn met minder verrijkt uranium, maar een atoomwapen is de levensverzekering van het politieke bewind. Zonder atoomwapens zullen de ayatollahs en de generaals van de Islamitische Revolutionaire Gardes (IRGC) zich naakt voelen, onwaardig voor de islamitische republiek. De trukendoos blijft onder handbereik.

Ondanks alle Amerikaanse aanvallen voelt Iran zich winnaar, want het regime heeft de eerste slag overleefd. Het probeert nu via onderhandelingen méér uit de wacht te slepen, door verdeeldheid te zaaien.

De ruzie Trump-Netanyahu is een opsteker voor Iran. Geruzie in Amerika eveneens, want in november zijn de *Midterms*. Het gebeurt zelden dat een zittende president de Midterms in tweede termijn goed doorkomt. Thema: de benzineprijs, essentieel voor een land met grote afstanden. De benzineprijs is nu 3,94 dollar per gallon; dat

komt neer op 0,87 eurocent per liter; in Nederland is alleen de belasting op een liter benzine al hoger dan dit bedrag. In de VS geldt: benzine duur = kiezer boos. Zo medio augustus moet duidelijk worden of de grote 'Deal' er komt, of niet.

Regime change

In eigen huis krijgt Trump kritiek, uiteraard van de Democraten vanuit de oppositie, maar ook uit kringen van z'n eigen Republikeinen. Een gerespecteerde senator als Lindsey Graham (70) vindt de MoU tekortschieten evenals als senator Tom Cotton (49), voormalig legerofficier.

In kringen van de Amerikaanse militaire elite zijn er flinke bedenkingen. Zij zijn 'puzzled' en hebben het gevoel dat Trump zich door een krokodil het water laat inlokken. Trump wil een 'deal'. Het zijn vooral gepensioneerde hoge militairen die in de media publiekelijk waarschuwen, zoals 4-sterren generaal Jack Keane. Hij zei onlangs op Foxnews: 'Iran is niet te vertrouwen, ze liegen en bedriegen; we weten dat allemaal'. Keane: 'We have to finish the job'. Hij wil 'regime change'. De Democraten hopen van harte dat Trump stukloopt op Iran. Veel Europeanen hopen hetzelfde.

Franse capitulatie

Er zijn geen onafhankelijk bronnen in Teheran, maar het heersende regime voelt zich sterker. Dat bleek afgelopen weekeinde in Parijs waar de oppositionele Nationale Raad van Verzet in Iran (NCRI) een massademonstratie organiseerde tegen het bewind in Teheran.

De Iraanse minister van buitenlandse zaken, Abbas Araghchi, belde zijn Franse collega Jean-Noël Barrot om te klagen over de betoging van ongeveer 100.000 Iraanse opposanten uit heel Europa. Hij voegde eraan toe dat een bomaanslag niet was uitgesloten. Daarop trok Frankrijk de vergunning voor de betoging in en stuurde alle bussen met betogers weer naar huis. Frankrijk mist zelden een kans om te capituleren.

De rest van West-Europa is weinig anders. De Duitse bondskanselier Friedrich Merz verklaarde dat de confrontatie tussen de VS en Iran niet 'onze oorlog' is, al eist hij wel dat de Straat van Hormuz openblijft. Alsof dat vanzelf gaat. Groot-Brittannië

zoekt zichzelf, Spanje is uitgesproken pro-ayatollah en bij de Italiaanse premier Meloni is het geknuffel met Trump voorbij. Weer zo'n onnodige ruzie van Trump.

De Amerikaanse toponderhandelaar is de stugge vicepresident J.D. Vance; voordien was dat vooral minister van buitenlandse zaken, Marco Rubio. Vance komt uit de MidWest, het Amerikaanse binnenland, en schreef er een boek over: *Hillbilly Elegy* (Klaagzang). Rubio heeft Cubaanse ouders en voelt de buitenwereld beter aan, maar leidt de dans niet.

Het stappenplan wordt een hordenloop, onder tijdsdruk; niet zozeer voor Iran, wél voor Amerika.

Derk Jan Eppink *was als journalist onder meer actief in Den Haag, Brussel en New York en opereert nu deels vanuit Wenen.* ***Wynia's Week*** *is ook scherp als het gaat om internationale politiek, in het bijzonder als het gevolgen heeft voor Nederland.* *Steunt u onze onafhankelijke berichtgeving?* ***Hartelijk dank!***